

Brussel, 24 oktober 2013

Advies nr. 2013/17

Afgeleverd op eigen initiatief

Artikel 109 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Impact van de 6e Staatshervorming op de financiering van het globaal beheer van het sociaal statuut van de zelfstandigen

Dit advies wordt uitgebracht in het kader van de impact van de 6e Staatshervorming op de financiering van het globaal beheer van het sociaal statuut van de zelfstandigen.

In het advies wordt de impact van de overdracht van bepaalde bevoegdheden naar de deelentiteiten op de financiering van het globaal beheer van de zelfstandigen onderzocht en worden de voorstellen van het Comité geformuleerd m.b.t. de impact van deze overdrachten op de financiering van het globaal beheer van de zelfstandigen.

Ingevolge het voorstel van het Comité bedraagt de globale impact op de alternatieve financiering die aan het RSVZ wordt toegekend, 566.830.363 euro (814.218.777 euro - 247.388.414 euro). Dat bedrag houdt geen rekening met de harmonisering van de kinderbijslag in het stelsel van de werknemers en dat van de zelfstandigen.

Het Comité:

- dringt aan op de noodzakelijke begrotingsneutraliteit;*
- is van mening dat wat betreft de overdracht van de kinderbijslag naar de deelentiteiten, de bijkomende budgettaire last voor het sociaal statuut van de zelfstandigen zich moet beperken tot het bedrag van 21.448.290 euro (jaarbasis) voor de egalisatie van de kinderbijslag en tot het bedrag van 9.700.000 euro voor het dekken van de administratiekosten van de overgedragen kinderbijslagdossiers;*
- stelt zich vragen bij de toekomst van de financiering van de moederschapshulp (via de toekenning van 105 dienstencheques) gezien de overdracht van de dienstencheques naar de deelentiteiten.*

De 6e Staatshervorming heeft een impact op de financiering van het globaal beheer van het sociaal statuut van de zelfstandigen. Gelet op deze impact, heeft het Algemeen beheerscomité beslist om dienaangaande een advies op eigen initiatief uit te brengen.

I. De financieringsbronnen die door de Staat aan het globaal beheer van de zelfstandigen worden toegekend

Het RSVZ int ontvangsten uit de **rijkstoelage** (jaarlijkse toelage en evenwichtsdotatie) en de **alternatieve financiering**. Sommige van die bedragen hebben een specifieke bestemming.

A. De rijkstoelage

1) De jaarlijkse rijkstoelage

Het **basisbedrag** van de jaarlijkse rijkstoelage werd in 1997 wettelijk vastgelegd (945.218.010 €) en is sinds die datum aan de schommelingen van het indexcijfer (gezondheidsindex) gekoppeld.

Sinds de integratie van de kleine risico's in de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging voor de zelfstandigen wordt een **bijkomende toelage** aan het globaal beheer van de zelfstandigen toegekend. Het basisbedrag van deze bijkomende toelage voor het jaar 2008, uitgedrukt in prijzen 2005, bedraagt 71.500.000 euro. Dit bedrag is eveneens gekoppeld aan de schommelingen van het indexcijfer (gezondheidsindex).

2) De evenwichtsdotatie van de Staat

De evenwichtsdotatie is vastgelegd in de Programmawet van 23 december 2009 (art. 73). Deze dotatie waarborgt sinds 2010 het evenwicht van de sociale zekerheid en wordt globaal berekend voor alle socialezekerheidsstelsels samen. Ze wordt volgens een verdeelsleutel aan de globale beheren van de sociale zekerheid gestort (werknemers 90% - zelfstandigen 10%).

B. De alternatieve financiering

1) De alternatieve financiering

Het stelsel van de zelfstandigen geniet meerdere alternatieve financieringsbronnen waarvan de bedragen doorgaans aan de schommelingen van het gemiddelde indexcijfer van de consumptieprijzen zijn gekoppeld.

Alle bedragen die voor het sociaal statuut bestemd zijn, zijn forfaitaire bedragen, behalve de klassieke alternatieve financiering uit de btw (art. 66 § 2), de opbrengst van de belasting op stock options en de roerende voorheffing die naargelang de werkelijke ontvangsten worden vastgelegd.

Voor de klassieke alternatieve financiering uit de btw en voor de roerende voorheffing is echter een wettelijk minimum vastgelegd.

De forfaitaire bedragen van de alternatieve financiering:

- zijn hetzij vast;
- worden hetzij aangepast naargelang van het gemiddelde indexcijfer van de consumptieprijzen;
- zijn hetzij vastgelegd bij koninklijk besluit (art. 66, § 13: bijkomende financiële middelen in het kader van het nieuwe financieringssysteem van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging).

Wat de klassieke alternatieve financiering uit de btw betreft (art. 66 §2) bedraagt het deel dat voor de sociale zekerheid bestemd is 23,5140% op grond van art. 66 §1, lid 1. Dit is het basisbedrag van de btw-ontvangsten die aan de sociale zekerheid worden toegewezen. Het stelsel van de zelfstandigen ontvangt 4,23% van het basisbedrag dat aan de sociale zekerheid wordt toegewezen (dus van de 23,5140%).

2) De alternatieve financieringsbronnen die een specifieke bestemming hebben

- btw – art. 66 § 3 bis: verhoging van de minimumpensioenen, besparing in de IGO-regelingen en begrotingsevenwicht (277.748.000,00 euro in 2013).
- btw – art. 66 §3 septies: integratie van de kleine risico's in de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging (199.965.646,59 euro in 2013).
- btw – art. 66 § 13: bijkomende financiële middelen in het kader van de nieuwe financiering van de geneeskundige verzorging. *Dit bedrag zal worden beïnvloed door de nieuwe begrotingsdoelstelling van het RIZIV ingevolge de overdracht van sommige bevoegdheden (115.268.000,00 euro in 2013).*
- Jaarlijkse taks op de verzekeringsverrichtingen – art. 66 §3sexies: financiering van het deel dat het RSVZ aan de RVA moet storten in het kader van de dienstencheques. *Deze financiering heeft betrekking op een bevoegdheid die eventueel overgedragen zal worden (2.784.329,00 euro in 2013).*

II. Impact op de financiering van het globaal beheer van de zelfstandigen ingevolge de overdracht van sommige bevoegdheden – Voorstel van het Comité

In onderstaande tabel wordt de impact weergegeven van de overdracht van sommige bevoegdheden aan de deeltentiteiten op de financiering van het globaal beheer van de zelfstandigen, alsook de voorstellen van het Comité m.b.t. de gevolgen op de financiering.

De tabel gaat uit van de begroting 2012¹ teneinde dezelfde vertrekbasis te nemen als die welke door het Beheerscomité van de RSZ wordt gehanteerd.

Algemeen wenst het Comité de nadruk te leggen op de noodzakelijke begrotingsneutraliteit. De begrotingsneutraliteit per stelsel moet worden gewaarborgd ingevolge de 6e Staatshervorming: de bedragen van de uitgaven die het domein van de sociale zekerheid verlaten om te worden overgedragen naar de Gewesten en de Gemeenschappen, worden afzonderlijk vastgelegd voor elk stelsel.

¹ Technische ramingen van de begroting 2012, opgemaakt in september 2012, en van de bijgewerkte begroting van de geneeskundige verzorging, bijgewerkt in september 2012 door het RIZIV

Tabel 1 : Overheveling van uitgaven van het globaal beheer der zelfstandigen - Impact op de financiering

Basis: technische ramingen 2012, opgemaakt in september 2012 Cijfers uitgedrukt in euro	As Is	To Be		
		Financiering Globaal Beheer Zelfstandigen	Verschil	Financiering deelstaten
1. Over te hevelen uitgaven				
Behoeften ZIV - Geneeskundige Verzorging - Globaal Beheer Zelfstandigen (9,10%)	365.691.872	0	-365.691.872	365.691.872
Behoeften gezinsbijslag ²	438.809.363	0	-438.809.363	438.809.363
TOTAAL	804.501.235	0	-804.501.235	804.501.235
2. Ontvangsten - Alternatieve Financiering				
Behoeften ZIV - Geneeskundige Verzorging - Globaal Beheer Zelfstandigen (9,10%)				
- RIZIV	} 365.691.872	0	-247.388.414	} 365.691.872
- Globaal Beheer Zelfstandigen, §1quater		110.454.000	-7.867.000	
Behoeften ZIV - Geneeskundige Verzorging - Globaal Beheer Zelfstandigen (compensatie vermindering §1bis)		-110.454.000	-110.454.000	
Behoeften gezinsbijslag	438.809.363	0	-438.809.363	438.809.363
Administratiekosten kinderbijslagfondsen	0	-9.700.000	-9.700.000	9.700.000
TOTAAL	804.501.235	-9.700.000	-814.218.777	814.201.235
TOTAAL TE FINANCIEREN	0	9.700.000	9.717.542	-9.700.000

Oefening gerealiseerd op basis van een gelijkaardige oefening van RSZ

De impact vanaf de cijfers van 2012 op de alternatieve financiering van het stelsel van de zelfstandigen bedraagt bijgevolg **814.218.777** euro.

Er moet met de volgende elementen rekening worden gehouden:

- **247.388.414 euro** hebben betrekking op de alternatieve financiering die rechtstreeks aan het RIZIV wordt toegewezen
- **9.700.000 euro³** hebben betrekking op de administratiekosten van de overgedragen kinderbijslagdossiers. Het ad-hocbegeleidingscomité "Overheveling kinderbijslagen" heeft effectief beslist dat het RSVZ deze kosten ten laste zal nemen. Deze financiering zal via de voorafnames

² Aangezien het gaat om technische ramingen van de begroting 2012, omvat dat bedrag van 438.809.363 euro niet de 8.936.788 euro die bestemd zijn voor de harmonisering van de kinderbijslag (bedrag van 21.448.290 euro op jaarbasis)

³ Het betreft de kosten op jaarbasis.

gebeuren en is dus eveneens in de tabel opgenomen die van de begroting 2012 uitgaat.

Bijgevolg bedraagt de impact op de alternatieve financiering die aan het RSVZ wordt toegewezen 566.830.363 euro.

Ter informatie worden hieronder de realisaties 2012 meegedeeld inzake alternatieve financiering:

	2012
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	849.685.919,06
Art. 66 § 2	253.410.592,83
Art. 66 § 3bis	271.866.803,00
Art. 66 § 3septies	203.982.197,00
Art. 66 §13	130.778.000,01
Regularisatie	-10.351.673,78
Accijnzen op de verkoop van tabaksfabrikaten	15.709.917,13
Stock options	4.648.404,95
Roerende voorheffing	53.216.617,27
Jaarlijkse taks op de verzekeringsverrichtingen	2.907.518,50
Personenbelasting en vennootschapsbelasting	1.690.532,70
Totaal	927.858.909,61

Bovendien zou de Algemene Kinderbijslagwet op 1 juli 2014 in werking moeten treden. Deze wet zal de kinderbijslag harmoniseren in het stelsel van de werknemers en dat van de zelfstandigen. Op die datum zal de kinderbijslag voor het 1e kind worden gelijkgeschakeld.

De kostprijs van deze harmonisering is niet in tabel 1 opgenomen omdat de tabel betreffende de impact van de overdracht van sommige bevoegdheden aan de deeltentiteiten uitgaat van de technische ramingen van de begroting 2012.

Het Comité is van mening dat de bijkomende budgettaire kosten, die door het sociaal statuut van de zelfstandigen ten laste moeten worden genomen ingevolge de harmonisering van de kinderbijslag, zich moeten beperken tot 21.448.290 euro⁴ (op jaarbasis), als volgt verdeeld:

⁴ 21.239.053 euro als men rekening houdt met de harmonisering van de bedragen

Tabel 2: Overzicht van de kosten van de harmonisering van kinderbijslag

Harmonisering van de bedragen		
• Gelijkschakeling basisbedragen rang 1	7.410.985 EUR	21.239.053 EUR
• Leeftijdstoelage jongste of enig kind	29.063.020 EUR	
• Vermindering met de helft van de toeslag voor het 1e kind	-15.234.952 EUR	
Harmonisering in de andere domeinen		
• Terugvordering (verjaringstermijn)	96.144 EUR	209.237 EUR
• Begin en einde recht: toepassing van de regels van het stelsel van de werknemers	-11.907 EUR	
• Sociale toeslag: Invalide	125.000 EUR	
	TOTAAL	21.448.290 EUR

De kosten van deze harmonisering in 2014 moeten echter worden teruggebracht tot 8.936.788 euro omwille van de betrokken periode (van augustus tot december 2014, hetzij 5 maanden in 2014: of 21.448.290 euro/12*5).

Dit standpunt is conform de voorgaande adviezen van het Comité⁵ en het Eindverslag van het Ad-hocbegeleidingscomité "Overheveling kinderbijslagen", zoals goedgekeurd door de Raad van beheer van het RSVZ van 3 juli 2013.

Tot slot heeft het Comité, gelet op de overdracht naar de deeltentiteiten, vragen over de toekomst van de financiering van de **105 dienstencheques die in het kader van de moederschapshulp worden toegekend**.

Het Comité heeft in zijn tabel het bedrag van **2.752.918 euro** niet vermeld dat betrekking heeft op een bron van alternatieve financiering met specifieke bestemming en die aan het RSVZ wordt toegewezen om de dienstencheques/deel RVA te financieren. Men weet immers nog niet welke impact de overdracht van de dienstencheques aan de deeltentiteiten zal hebben op de moederschapshulp.

Het Comité herinnert aan het belang dat het hecht aan deze maatregel die België toelaat om zich te schikken naar de Richtlijn 2010/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen en tot intrekking van Richtlijn 86/613/EEG van de Raad.

Artikel 8 van deze richtlijn voorziet immers in het volgende: "De lidstaten nemen de nodige maatregelen om te waarborgen dat vrouwelijke zelfstandigen, vrouwelijke echtgenotes en levenspartners, als bedoeld in artikel 2, overeenkomstig het nationale recht een toereikende moederschapsuitkering wordt toegekend die het onderbreken van de beroepsuitoefening wegens zwangerschap of moederschap gedurende ten minste 14 weken mogelijk maakt".

⁵ Principe van begrotingsneutraliteit, zoals uitgedrukt in het advies 2011/04 Erratum van 26 oktober 2011.

"Gezinsbijslag – Voorstellen uit de basisnota van de Formateur van 4 juli 2011 betreffende de overheveling van de bevoegdheden inzake gezinsbijslag".

Advies 2013/05 van 28 maart 2013 "Kinderbijslag: Gelijkschakeling van de bedragen".

Verslag 2013/02 van 3 juli 2013 "Vooraftbeelding van de begroting 2014 – Meerjarenramingen 2015-2017".

III. Besluiten

Ingevolge het voorstel van het Comité bedraagt de impact op de alternatieve financiering van het stelsel van de zelfstandigen 814.218.777 euro - 247.388.414 euro (alternatieve financiering die rechtstreeks aan het RIZIV wordt toegewezen), hetzij 566.830.363 euro.

Dat bedrag houdt geen rekening met de harmonisering van de kinderbijslag in het stelsel van de werknemers en dat van de zelfstandigen.

Het Comité wenst de nadruk te leggen op:

- de noodzakelijke begrotingsneutraliteit per stelsel ingevolge de 6e Staatshervorming en
- het feit dat wat de kinderbijslag betreft, de bijkomende budgettaire kosten die door het sociaal statuut van de zelfstandigen ten laste moeten worden genomen, zich moeten beperken tot:
 - o 21.448.290 euro (op jaarbasis) voor de harmonisering van de kinderbijslag
 - o 9.700.000 euro (op jaarbasis) voor het dekken van de administratiekosten van de overgedragen kinderbijslagdossiers.

Het Comité heeft ook vragen bij de toekomst van de financiering van de moederschapshulp, die bestaat in de toekenning van 105 dienstencheques.

Tot slot wenst het Comité de personen te bedanken die aan de werkzaamheden hebben bijgedragen, in het bijzonder de diensten Financiën en Vertaling van het RSVZ.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 24 oktober 2013:

**Muriel GALERIN,
Secretaris**

**Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter**